

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. De divisione gratiæ in gratiam sanitatis & medicinalem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

De gratia operante & cooperante, praeveniente & subsequente.

I. De gratia operante & cooperante.

Gratia operans eadem esse videtur cum excitante, cooperans cum adjuvante.

HINC facile declaratur divisio gratiae in operantem & cooperantem, quae fere cum praecedente coincidit. Gratia itaque operans primo dici potest eadem cum excitante, cooperans cum adjuvante, sive physice sive moraliter concurrente, ita ut cogitationem etiam congruam, prout eam sectione tertia ad gratiam adjuvantem reduci possedimus, includat. Gratia proinde cooperans non solum est habitus infusus, vel auxilium aliud, sive intrinsecum sive extrinsecum, quod physice & efficienter concurrat ad consensum, sed etiam ipsa gratia excitans, prout actu movendo & suadendo cooperatur moraliter voluntati. Hoc frequenter affirmat S. Augustinus, ut de gratia & libero arbitrio, cap. 17. *Ut velimus, inquit, operatur in nobis, cum autem volumus, & sic volumus, ut faciamus, nobiscum operatur.* Gratia itaque operans est per quam Deus operatur bonum in nobis sine nobis, liberè scilicet concurrentibus, juxta illud ad Ep. 1. v. 12. *Qui operatur omnia &c.* gratia verò cooperans est qua operatur nobiscum, juxta illud 1. ad Corinth. 15. *Non ego, sed gratia Dei mecum.*

II. Alius modo explicandi gratiam operantem & cooperantem.

III. Gratia praeveniens & subsequens.

Quanta hujus gratia sit necessaria.

IV. Gratia sufficienti & efficaci.

Alio modo hanc divisionem accipiunt aliqui, ut scilicet gratia operans sit gratia quae efficit primam conversionem liberam, ad quam licet consentiamus liberè, non tamen determinamus nos ad illum consensum per aliquam praecedentem intentionem liberam: gratia verò cooperans illa est, inquit, qua jam conversi proficimus: ita Bellarminus lib. 1. cap. 2. & alii: quae acceptio est probabilis, & non leve habet in Sancto Augustino fundamentum.

Alia etiam est divisio gratiae nempe in praevenientem, quae eadem est cum excitante, seu operante; & subsequente, quae est gratia illa, qua Deus post justificationem nos in gratia conservat, tollendo scilicet impedimenta bene operandi, & vires ad perseverantiam suppeditando. Sine hac jugi gratia Dei, sive ea praecedens sit, sive subsequens, inquit Concilium Tridentinum sess. 6. cap. ultimum, non possunt opera nostra placere Deo, & esse meritoria. Hae divisio desumpta est ex sacra Scriptura, nam Ps. 58. v. 11. ait Propheta, *Misericordia ejus praeveniet me.* Ps. etiam 22. v. 6. *Misericordia tua subsequetur me.*

Alia gratiae divisio, & omnium modò celeberrima est in sufficientem & efficacem: de qua: dicitur postea.

SECTIO SEXTA.

De divisione gratiae in gratiam sanitatis & medicinalem.

I. Quid per gratiam sanitatis & medicinalem intelligat Jansenius.

JANSENIUS lib. secundò de gratia Christi, cap. 3. gratiam rectè dividi affirmat in gratiam sanitatis & medicinalem. Gratia sanitatis illa est, inquit, quam & Angeli in Coelo, & homo in Paradiso ante lapsum habuit, ejusque naturam esse dicit, ut homini libertatem relinquat bene vel male agendi, cum ea operandi vel illam abjiciendi. Gratiam verò medicinalem illam appellat, quae homini post lapsum conceditur, quam ejusmodi esse ait, ut habentem, ad actum ad quem movet, R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

necessitet, nec ullam ei relinquat indifferentiam ad dissentendum, vel ad gratiam illam abjiciendum. Angelis ergo, inquit, & primo homini integrum erat adjutorio illo uti vel non uti, consentire vel dissentire, acceptare illud vel repellere, secus tamen ait rem se habere in gratia medicinali; hanc enim docet volendi & assentiendi necessitatem imponere.

Hanc gratiae divisionem à se inventam, vel saltem è tenebris, in quibus diu latuerat, in lucem erutam gloriatur Jansenius, recentioribusque Theologis planè ait esse ignotam, quibus proinde exprobrat, quòd inter gratiam hominis stantis & jacentis, innocentis & lapsi, vulnerati & integri gratiam distinguere nequeant, eorumque hac in parte caecitatem vehementer mirari se affirmat. Hec ille: cum tamen nihil contra hos Theologos hac in re opponat, quod multis ante Jansenium annis à Calvino Patribus Tridentinis non sit objectum, idque ex S. Augustino, à quo ut Jansenius, ita & Calvinus hanc doctrinam hausisse se affirmat. Quae omnia fuse prosequitur optimèque ostendit Pater Stephans de Champs lib. primo, Disp. 3. cap. 2. & sequentibus, ad quem lectorem remitto.

Unum tantum Calvini locum proferam, qui decretum illud Concilii Tridentini, quo definitur, hominem praevenienti gratiae resistere ac dissentire posse, oppugnans, sic de Patribus Tridentinis loquitur: *In eo, inquit, hallucinantur, quòd notum nobis offerri somniant, qui mediam electionem nobis relinquat. Denique in eo falluntur, quòd nullum observant inter regenerationis gratiam, quae nunc miseria nostra subvenit, & primam, quae Adae data est discrimen.* En ipsissimum Jansenii doctrinam, ab hoc haereticum diu ante traditam: quam Calvinus vestigiis insipientes posteriores etiam haeretici amplectuntur, & ut primum factionis suae dogma statuunt. Denique doctissimi viri qui postremis haece temporibus religionem catholicam contra illius oppugnatores defendunt, hoc Calvinus & sequacium placitum, velut haeticum, ac Tridentinae Synodo è diametro oppositum infestant. Quis ergo sine stupore & stomacho audiat gloriantem Jansenium, se primum fuisse hujus dogmatis inventorem, vel saltem primum illud in lucem protulisse, cum nihil tritum magis fuerit & pervulgatum, multisque ante ipsum annis, catholicis juxta & acatholicis doctrina haece fuerit perspecta, & ab his defensa acriter, ab illis multò acrius oppugnata.

Hoc ergo Jansenii effatum, gratiam scilicet hominibus post Adami lapsum concessam, vim eorum voluntatibus, operandique necessitatem imponere, ut haeticum Fideique & Ecclesiae sanctionibus contrarium rejiciunt quotquot hac aetate bellum haeticis indixere. Hanc etiam ejus doctrinam, qua affirmat gratiam ad bene, concupiscentiam ad male agendum necessitare, ex Scriptura, Conciliis & Patribus, ac demum variis adductis rationibus late confutavi supra, Disp. 85. quae haece de re tota est conscripta, nec ibi dicta istuc repetenda cenfeo.

Quia verò, ut in aliis, ita in hoc etiam haeticos imitatus Jansenius, ut haece suis dogmatibus, quibus non malè metuere non poterat, auctoritatis aliquid ac ponderis aliunde saltem emendicationis acquireret, ad S. Augustinum velut ad asylum confugit, ut tanti Doctoris nomine veluti Scuto septemplex tectus, impetentium ictus declinaret, & quisquis in ipsum, idem in D. Augustinum conjicere

II. Recentioribus Theologis exprobrat ignorantiam.

Hoc Jansenii dogma ab haeticis est desumptum.

III. Calvinus in Antidoto Conc. Trid. pagina 278.

Catholicis juxta & Acatholicis haece Jansenii de gratia doctrina dudum fuit notissima.

IV. Hoc Jansenii dogma ab omnibus ex-lu haeticis rejicitur.

V. Ad S. Augustinum eum haeticis confugit semper Jansenius.

*Nulla sum-
dammodo ad
suum de-
grammum de-
fensionem
S. Augustini
testimonia
adducit.*

conicere telum videretur, eodemque jaculo utriusque caput peti: hoc, inquam, effugium ei ut præcluderem, illumque specioso hoc patrocinio denudarem, varia S. Augustini ex libris tum antea tum post Pelagianam hæresim exortam scriptis adduxi testimonia supra Disp. 85. quibus clare ostendi apertissime affirmare ipsum nullam omnino nobis in hoc statu naturæ lapsæ imponi ad vel bene vel malè agendum necessitatem, Sanctique Doctoris mentem Jansenio vel non satis perspectam fuisse, vel callidè dissimulatam, ut simplicioribus fucum faceret, & in sua per fas vel nefas dogmata incautos pertraheret.

SECTIO SEPTIMA.

Argumentum à Calvino, Iansenio & aliis contra Doctrinam Catholicam de Gratia propositum: ubi etiam de adjutorio quo, & adjutorio sine quo non.

I.
Dicit: Si gratia non imponat necessitatem, potest homo de bono opere gloriar.

OBIECIT Jansenius: Si gratia naturæ lapsæ in voluntatis potestate relinquitur ut agat vel non agat, & agendi necessitatem non imponat, ergo poterit homo de bono opere gloriar, sibi que partem laudis inde provenientis ascribere, & non totum Deo tribuere, quod impium esse affirmat. Hanc objectionem, ut alia prope omnia desumpsit etiam Jansenius ab hæreticis: Calvinius enim, acerbè in Tridentinos Patres invehitur, quòd nos Divinà gratià ita præveniri pronuntiant, ut electio in nostra potestate sita sit, illique assentiri possimus vel dissentire, nec volendi nobis necessitatem imponat: quod impium, sacrilegum, & Pelagianum appellat.

*Calvinius in
Austro
Cone. Trid.
ad sess. 6. c. 6.*

II.
Gratiam medicinale non necessitate est certissimum.

Sed quicquid dicant Calvinius & Jansenius, certissimum est gratiam in naturâ lapsâ hominibus concessam non inferre necessitatem, sed voluntatem in suâ indifferentiâ relinquere, ut ei cooperetur vel non cooperetur. Hinc Sanctus Augustinus libro de Spiritu & literâ, cap. 34. *Miseri cordia Dei, inquit, prævenit nos: consentire autem vocationi Dei, vel ab eâ dissentire, nostra voluntatis est.* Plura hæc de re videri possunt supra Disp. 85. ubi hanc veritatem fusè probavi.

III.
Qui divina gratia respondet, potest gloriar, sed in Domino.

Ad id ergo quod obieciatur: sequi nimirum hominem illum, qui gratiæ & vocationi divinæ liberè respondet, posse gloriar: contra est, in statu enim innocentie potuisset secundum Jansenium citra impietatem gloriar, quidni ergo idem præstare poterit homo lapsus. Dico itaque posse eum gloriar, sed in Domino, qui & velle dat & perficere, qui que per gratiam suam ita nos movet, ut assentiamur, & facit ut faciamus, ita nimirum gratiam suam voluntati attemperando, eamque opportunè, seu in iis circumstantiis dando, ut assensum nobiscum (dicente Apostolo, Gratia Dei mecum) nobis scilicet cooperantibus, eliciat

quidem, non tamen extorqueat, sed suaviter in animam per sanctam inspirationem illabendo, ita suadet ut persuadeat, efficitque ut per assensum liberum manus demus, illuminationique ab eo immixtæ, ultro obtemperemus. Quod quo pacto contingat, per scientiam scilicet conditionatam, per quam & singula novit, & sapientissime disponit, ac gratiam parat, quâ videt eum cui datur, liberrimè consenturum, postea latius declarabitur.

Ad id quod additur de laude, inprimis idem etiam sequitur in statu innocentie, ubi secundum hos bonis operibus laus debetur: idem ergo contingit in naturâ lapsâ: Hinc Ecclesiastici 31. v. 8. dicitur: *Beatus qui inventus est sine macula &c. quis est hic, & laudabimus eum.* Deus insuper laudat Job, quod esset simplex, & rectus, ac timens Deum. Alii etiam frequenter in Scripturâ ob virtutem laudantur.

Quo ad secundum in titulo propositum de adjutorio quo, & adjutorio sine quo non. quæ ex sancto Augustino sunt desumpta, vult Jansenius, & ante ipsum Calvinius, à quo id accepisse is videtur, vult inquam, adjutorium quo idem esse ac gratiam homini post lapsum à Deo collatam, eamque vim ei cui contetur, & bene agendi necessitatem inferre. Per adjutorium verò sine quo non intelligit Jansenius auxilium illud, quod operandi facultatem tribuit, sed citra effectum: & hoc sanctum Augustinum per hæc adjutoria intellexisse contendit.

Sed quicquid sit, quod sanctus Doctor per hæc voces intelligit, de quo non satis constat, velit, per me licet, adjutorium quo esse gratiam, quæ certò & efficaciter operatur in nobis velle, nusquam tamen affirmat S. Augustinus adjutorium hoc inferre vim voluntati, agendique imponere necessitatem, ut Calvinius, Jansenius & alii mordicus contendunt: immò sapientissime affirmat contrarium, ut & hæc & supra, Disp. 85. variis adductis illius testimoniis, apertissime ostendi.

Deinde hoc adjutorium non fuit tantum in naturâ lapsâ, ut perperam docet Jansenius, sed etiam in integrâ. Hinc S. Augustinus libro duodecimo de Civitate Dei, capite nono affirmat *amorem castum, seu bonam voluntatem, & caritatem diffusam in Angelis fuisse per Spiritum sanctum, qui datus est illis, & per quam ad Deum sunt conversi.* Adamum etiam & Evam actus aliquos bonos in statu innocentie elcuisse, Deum scilicet laudasse, eique ob creationis suæ beneficium, ac tot bona in eorum cumulatè collata gratias egisse, indubitatum est, ergo habuerunt ad hoc actus adjutorium quo, quamvis circa præceptum non comedendi de ligno vitæ defecerunt, sicque quo ad illius præcepti observationem, tantum habuerunt adjutorium sine quo non, seu gratiam sufficientem. In utroque ergo statu, tam naturæ integræ quam lapsæ duo hæc adjutoria, nempe sine quo non, quod & adjutorium possibilitatis, seu gratia sufficiens appellatur, & adjutorium quo invenitur, quorum utrumque in suo genere concurret, neutrum necessitat.

Attemperata gratiam Deus, ut homo liberè sit ei assensurus

IV.

Bona bonorum operibus in naturâ lapsâ debetur laus.

V.

Quid de adjutorio quo, & adjutorio sine quo non dicendum.

VI.

Quædam per adjutorium quo intelligitur gratia efficiat, nihil fuerit Jansenius.

VII.

Adjutorium quo non solum fuit in naturâ lapsâ, sed etiam in integrâ.

Adamus & Eva actus aliquos bonos elcuisse in statu innocentie.